

Obsah

Autoři	5
Úvod	11
I. Vývoj komunikace	13
I 1.1. Vývoj mozku	15
I 1.2. Vnímání a poznávání jako funkční systém mozku	18
II. Anatomie a fyziologie struktur a procesů v CNS, které se podílejí na vývoji a realizaci řečové komunikace	21
II 1. Centrální nervový systém	21
II 1.1. Mozkové hemisféry	21
II 1.2. Thalamus a hypothalamus	25
II 1.3. Limbický systém (lobus limbicus)	27
II 1.4. Mozkový kmen (pons cerebri)	28
II 1.5. Mozeček (cerebellum)	28
II 1.6. Komorový systém mozku	29
II 1.7. Nervové dráhy (tracti et fasciculi cerebri)	29
II 1.8. Mozkové nervy a jejich jádra	30
II 2. Artikulační a fonační orgány	33
II 2.1. Artikulační systém	33
II 2.2. Fonační systém	35
II 3. Centrální sluchové procesy	37
II 3.1. Dichotické slyšení	38
II 3.2. Časové zpracování	39
II 3.3. Binaurální interakce	40
III. Jazykovědná hlediska	43
III 1. Fonetika	45
III 1.1. Akustická fonetika (<i>Jan Vokřál</i>)	46

III	2. Fonologie	50
III	3. Morfologie	51
III	4. Gramatika	51
III	5. Sémantika a pragmatika	52
IV.	Fyziologický vývoj řeči	55
V.	Vývojové poruchy řeči – obecná část.	61
V	1. Klasifikace vývojových poruch řeči.	61
V	1.1. Historie názorů na klasifikaci poruch vývoje řeči, na níž mají podíl i čeští foniatři.	62
V	1.2. Současné názory na klasifikaci vývojových poruch řeči	64
V	2. Etiologie a genetika u vývojových poruch řeči	67
V	2.1. Etiologie vývojových poruch řeči	67
V	2.2. Genetika u vývojových poruch řeči	70
V	3. Mezioborový pohled na poruchy vývoje řeči	74
V	3.1. Pohled neurologa na vývoj řeči a jeho poruchy (<i>Soňa Nevšímalová</i>). ...	74
V	3.2. Opožděný vývoj řeči z pohledu dětského klinického psychologa (<i>Dana Krejčířová</i>)	77
V	3.3. Opožděný vývoj řeči z pohledu foniatra	83
V	4. Diagnostika vývojových poruch řeči	86
V	4.1. Vlastní vyšetření řeči	87
V	4.1.1. Vyšetření rozumění řeči	87
V	4.1.2. Vyšetření řečové produkce (expresce)	97
V	4.1.3. Posouzení morfologie a funkce v orofaciální oblasti.	102
V	4.1.4. Vyšetření plynulosti řeči	103
V	4.2. Vyšetření hrubé a jemné motoriky, grafomotoriky	104
V	4.3. Vyšetření laterality.	106
V	4.4. Vyšetření čtení a psaní	106
V	4.5. Konziliární vyšetření	106
V	5. Terapie vývojových poruch řeči (<i>Eva Škodová</i>)	112
V	5.1. Rozvíjení řečových struktur.	112
VI.	Vývojové poruchy řeči – speciální část	117
VI	1. Prostý opožděný vývoj řeči	117
VI	2. Vývojová dysfázie	118
VI	2.1. Receptivní (percepční) vývojová dysfázie	120
VI	2.2. Expresivní vývojová dysfázie	122
VI	2.3. Smíšené formy vývojové dysfázie	123
VI	2.4. Diagnostika vývojové dysfázie.	123
VI	2.5. Kombinace vývojové dysfázie s dalšími poruchami ve vývoji dítěte. ...	126
VI	2.5.1. Klinické projevy neurologických dysfunkcí	126

VI 2.5.2. Zvýšený výskyt poruch pozornosti a hyperaktivity (<i>Ivo Paclt</i>)	127
VI 2.5.3. Vývojové poruchy učení	129
VI 2.5.4. Koktavost	133
VI 2.6. Specifické poruchy vývoje řeči a EEG abnormality (<i>Soňa Nevšímalová</i>)	138
VI 2.7. Vývojová dysfázie a syndrom Landauův-Kleffnerův	146
VI 2.8. Centrální porucha sluchu u vývojové dysfázie	148
VI 2.9. Sluchové evokované potenciály u vývojové dysfázie	155
VI 2.10. Vývoj laterality u dysfatických dětí	162
VI 2.11. Vývojová dysfázie a bilingvismus	164
VI 2.12. Terapie vývojové dysfázie (<i>Eva Škodová</i>)	166
VI 3. Vývojová dysartrie, dyspraxie a kombinované formy postižení	179
VI 4. Vývojová porucha artikulace – dyslalie (<i>Eva Škodová</i>)	182
VI 4.1. Etiologie, klasifikace, diagnostika	182
VI 4.2. Logopedická terapie	184
VI 5. Pervazivní vývojové poruchy řeči	188
VI 5.1. Etiologie, klasifikace	189
VI 5.2. Diferenciální diagnostika a terapie	192
VI 6. Poruchy řeči u dětí s postižením dalších důležitých oblastí CNS a oblasti otorofaciální	193
VI 6.1. Vývoj řeči u vad sluchu	193
VI 6.1.1. Klasifikace sluchových vad a terminologie	194
VI 6.1.2. Genetika u sluchových vad	197
VI 6.1.3. Screening vad sluchu	198
VI 6.1.4. Podmínky rozvoje řeči u dětí s vadami sluchu	199
VI 6.2. Vývoj řeči u mentální retardace	201
VI 6.3. Vývoj řeči u rozštěpů rtů a patra	203
VI 6.4. Poruchy řeči u závažných neurologických onemocnění	205
VI 6.4.1. DMO, poranění a pooperační stavy CNS	205
VI 6.4.2. Poruchy mozečkových funkcí u dětí	206
VI 6.5. Poruchy řeči u chromosomálních vad	208
VI 6.5.1. Downův syndrom	208
VI 6.5.2. Syndrom fragilního chromosomu X	209
VI 6.5.3. Velokardiofaciální syndrom	209
VI 6.5.4. Williamsův syndrom	210
VI 6.5.5. Sotosův syndrom	210
VI 6.5.6. Praderův-Williho syndrom	210
VI 6.5.7. Angelmanův syndrom	211
VI 6.5.8. Rettův syndrom	211
VI 6.5.9. Dandyho-Walkerova vývojová vada	212
VI 6.6. Poruchy řeči u vrozených metabolických vad	212
VI 6.6.1. Poruchy funkce štítné žlázy	212

VI 6.6.2. Mukopolysacharidózy	213
VI 6.6.3. Diabetes mellitus	213
VI 6.6.4. Fenylketonurie	214
VII. Hodnocení disability (WHO) a medicínsko-sociální hlediska	215
Abstract	219
Souhrn	223
Zkratky	225
Přílohy	229
Rejstřík	245

Není-li uvedeno jinak, je autorkou kapitol Olga Dlouhá.